

קורס 290.2101: הקשר במפגש הטיפולי
שנה ב' סמסטר ב' תש"ף

מרצים: פרופ' הדס גולדבלט, פרופ' מיכל גרנות, ד"ר ג'ודת עיד, גב' מירי פלג

היקף שעות: 2 שעות אקדמיות שבועיות

שעות קבלה: בתיאום מראש עם המרצה

תיאור הקורס:

הקורס יעסוק בהכרת תהליכי תקשורת ורכישת מיומנויות תקשורת בין-אישיות בסיסיות הרלוונטיות למטפלים/ות במקצוע הסייעוד, הנמצאים באינטראקציה עם מטופלים ואנשי צוות במצבי בריאות וחולי.

מטרת הקורס

פיתוח מיומנויות קשר ותקשורת אפקטיביים עם מטופלים, בני משפחה וצוות רב-מקצועי תוך התחשבות במגבלות הזמן ועומס המשימות.

מטרות למידה

בסוף הסמסטר הסטודנטים יהיו מסוגלים:

1. לנהל מפגש שבסופו יכירו את עולמו של האחר מתוך כוונה לקדם את בריאותו ורווחתו.
2. לתאר את יחסי הגומלין שבין הסיפור האישי של הזולת וסיפור המחלה שלו.
3. לפתח יכולת רפלקטיבית: לזהות תהליכים פנימיים שמשפיעים על הקשר בינו לבין הזולת.
4. להתמודד באופן יעיל עם רגשות העולים במפגש עם האחר.

תכנים

1. תקשורת בין-אישית והיבטיה המילוליים, הלא מילוליים והרגשיים.
2. קיום מפגש טיפולי – מובנה, חצי מובנה ופתוח, תוך שימוש במיומנויות תקשורת.
3. חסמים בתקשורת - שוני תרבותי, סטיגמות, שיפוטיות, מגדר, אילוצי זמן, קשיי שפה, מצב נפשי ופיזי
4. השפעות הגומלין בין הסיפור האישי לרפואה.
5. מודעות עצמית ורפלקציה - זיהוי והבנה של מחשבות, רגשות והתנהגויות שלי והשפעתן על המפגש הטיפולי.
6. יצירת קשר ותקשורת אפקטיביים בזמן מתן טיפול, התייחסות לשמירה על כבוד, צנעת הפרט וכד'.

שיטות ההוראה

הקורס יתנהל במתכונת של דיון ושיח אינטראקטיביים, אשר יתבססו על ניתוח ראיונות, סרטים, סיפורים ותיאורי מקרה שיובאו מהשדה הקליני. הסטודנטים יתבקשו להשתתף במשחקי תפקידים, הצגה וראיונות שיתבצעו בכיתה, ולנתח את כלל החומרים, תוך שימוש ברקע תיאורטי וכלים רפלקטיביים.

דרישות הקורס ודרכי הערכה:

- נוכחות חובה בשיעורים.
- 50% - תרגיל אמצע סמסטר, כתיבת 2-3 רפלקציות, והשתתפות בכיתה.
- 50% בחינה בסוף הסמסטר.
- ציון עובר בקורס: 60

רשימת מקורות

רפלקציה

וקסלר, מ. (2016). שימוש ביומן רפלקטיבי לחינוך בסייעוד. **האחות בישראל, 199**, עמ' 22-25

מיומנויות ראיון

בנימין, א' (1994). **הריאיון המסייע**. תל-אביב: ספרית הפועלים, הקיבוץ הארצי.

זיסברג, א' ושחף, ש. (2015). סיעוד הזקן: בין גרונטולוגיה לגריאטריה. בתוך ד. פרילוצקי ומ. כהן (עורכות), **גרונטולוגיה מעשית: מבט רב מקצועי לעבודה עם אנשים זקנים** (עמ' 181-212). גוינט ישראל.

מרגלית, א. ועשת, ג. (1997). **האדם שברופא, הרופא שבאדם**. יוזמות הייליגר. פרק 3 – ההצטרפות. עמ' 64-86.

הגישה הבינאישית בטיפול רפואי

מעוז, ב' רבין, ס., כץ, ח. ומטלון, א. (2004). **החולה, הרופא ומה שביניהם: הגישה הבינאישית ברפואה**. הוצאת רמות – אוניברסיטת תל-אביב.
פרק ה' – אינטימיות וגבולות.
פרק ז' – "הסיפור" של החולה.
פרק יד' – שימוש בנרטיב (סיפור) ברפואה

רוזנהיים, ר' (1990). **אדם נפגש עם עצמו**. הוצאת שוקן.

חוזה טיפולי- עמ' 44-48

כבוד ואמון – עמ' 94-102

אמפטיה – עמ' 90-94

שצמן, ח' (1994). **לגעת בך. קשר מסייע ביחסי אחות - חולה**. יוזמות הייליגר.

Van Servellen, G. (1997). *Communication skills for the health care professional: Concepts and techniques*. Aspen Publishers.

פרק 2 – טבעו של הקשר הטיפולי
פרק 7 – שתיקות והפסקות

פרק 8 – חשיפה עצמית
פרק 10 – שיקופים ופירושים

אמון

רוזנהיים, ר' (1990). **אדם נפגש עם עצמו**. הוצאת שוקן. כבוד ואמון – עמ' 94-102

Van Servellen, G. (1997). *Communication skills for the health care professional: Concepts and techniques*. Aspen Publishers. פרק 5 – אמון

Lynn-McHale, D., & Dearick, J. A. (2000). Trust between family and health care provider. *Journal of Family Nursing*, 6(3), 210-230.

Mechanic, D., & Meyer, S. (2000). Concepts of trust among patients with serious illness. *Social Science & Medicine*, 51, 657-668.

רב תרבותיות

Arnold, E., & Boggs, K. (2016). *Interpersonal relationships: Professional communication skills for nurses* (7th ed.). Saunders. Chapter 7 - Intercultural communication

Galanti, G.A. (2008). *Caring for patients from different cultures* (4th ed). University of Pennsylvania Press.
Basic concepts – p. 1-6
Values, worldviews – pp. 13-16

Tucker, C. M., Herman, K. C., Pedersen, T. R., Higley, B., Montrichard, M., & Ivery, P. (2003). Cultural sensitivity in physician-patient relationships. *Medical Care*, 41, 859-870.

Van Servellen, G. (1997). *Communication skills for the health care professional: Concepts and techniques*. Aspen Publishers. פרק 3 – שוני תרבותי

היבטים נפשיים של התמודדות עם מחלה ונכות

נוימן, מ' (2010). היבטים נפשיים של מחלה ונכות. בתוך א. אליצור, וח. מוניץ (עורכים), **פרקים נבחרים בפסיכיאטריה** (עמ' 405-415). הוצאת פפירוס.

Sakalys, J. A. (2003). Restoring the patient's voice: The therapeutics of illness narratives. *Journal of Holistic Nursing*, 21(3), 228-241.